

## POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2024 r.

w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),

sprawy **J. S.**

skazanego z art. 158 § 2 k.k. i in.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 15 marca 2023 r., sygn. IX Ka 71/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 6 lipca 2022 r., sygn. II K 1414/21,

### **p o s t a n o w i ł:**

1. **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
2. **zwolnić skazanego J. S. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego;**
3. **zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu adw. R. K. – Kancelaria Adwokacka w K. – kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego J. S..**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 6 lipca 2022 r., sygn. II K 1414/21, m. in. oskarżony J. S. został uznany winnym czynu zarzucanego mu w punkcie V aktu oskarżenia, a stanowiącego występki z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (za który na podstawie art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. został skazany na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności) oraz czynu zarzucanego mu w punkcie VI aktu oskarżenia, stanowiącego występki z art. 158 § 2 k.k. (za który na podstawie tego przepisu został skazany na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności). Kary jednostkowe orzeczone wobec oskarżonego zostały połączone na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w karę łączną 4 lat pozbawienia wolności (pkt. XV-XVII). W pkt. XX sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 8 grudnia 2020 r. godz. 8.50 zaś w pkt. XXII i XXIII zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońców oskarżonego koszty nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, zwalniając oskarżonego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w sprawie w całości i obciążając nimi Skarb Państwa.

Po rozpoznaniu środków odwoławczych (wniesionych m. in. przez oskarżonego J. S. i jego obrońcę) Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 15 marca 2023 r., sygn. IX Ka 71/23, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego J. S. .

Od tego rozstrzygnięcia kasację wywiodła obrońca skazanego J. S. – adw. I.S., działająca z substytucji adw. R. K. obrońcy wyznaczonego z urzędu. Zaskarżając wyrok sądu odwoławczego w części utrzymującej go w mocy w odniesieniu do oskarżonego J. S. zarzuciła mu rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wydanego wyroku, a mianowicie:

1. art. 433 § 2 k.p.k. poprzez nie odniesienie się przez sąd drugiej instancji do zawartego w apelacji obrońcy oskarżonego J. S. (k. 2474 *in fine*) zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k. „*poprzez bezpodstawne uznanie części wyjaśnień oskarżonego J. S. za niewiarygodne, podczas gdy oskarżony w swych wyjaśnieniach podał w sposób spójny i logiczny przebieg zdarzenia*”;

2. art. 457 § 3 k.p.k. poprzez ogólnikowe i oderwane od okoliczności sprawy odniesienie się do podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego J. S. zarzutów (k. 2472) naruszenia art. 7 k.p.k. w odniesieniu do zeznań świadków: Z. B. , Ł. R. , A. S. , R. W. , H. B. , A. G. , S. J. i M. C. ;
3. art. 440 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie przez sąd drugiej instancji w toku kontroli instancyjnej rażącej niesprawiedliwości wyroku sądu pierwszej instancji wynikającej z naruszenia przez ten sąd obowiązków wynikających z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. polegającego na braku aktywności dowodowej z urzędu w odniesieniu do ustalenia przy pomocy biegłych lekarzy czy oskarżony J. S. był w stanie dopuścić się takich zachowań, jakie mu zarzucano i ostatecznie przypisano, będąc w dacie zdarzenia w takim stanie zdrowia fizycznego, w jakim się w tej dacie znajdował.

W konkluzji obrońca wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części (co do J. S. ) i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania. Jednocześnie wniosła o przyznanie na rzecz adw. R. K. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu, oświadczając, że należna opłata nie została zapłacona w całości ani w części, przy czym wobec treści wyroków Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 20 grudnia 2022 r., SK 78/21; z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 oraz z dnia 27 lutego 2018 r., SK 25/15, wniosła o przyznanie wynagrodzenia według stawki za obronę z wyboru.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej Kielce-Zachód w Kielcach wniosła o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego J. S. okazała się bezzasadna — i to w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie i oddalenie w trybie przewidzianym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Oczywiście bezzasadne okazały się zarzuty wyartykułowane w pkt. 1 i 2 *petitum* kasacji. Sąd odwoławczy nie naruszył dyspozycji wskazanych tam przepisów: rozważył podniesiony w zwyczajnym środku zaskarżenia obrońcy oskarżonego J. S. zarzut naruszenia przepisów postępowania (art. 7 k.p.k.)

określony zarówno jako pkt. 1 *tiret* trzecie oraz określony jako pkt. 1 *tiret* pierwsze i drugie i wbrew twierdzeniom skarżącej nie uczynił tego w sposób „ogólnikowy i oderwany od okoliczności sprawy”. Przeciwnie, Sąd Okręgowy w Kielcach w sposób adekwatny do zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. podniesionego w apelacji nań odpowiedział i szczegółowo ustosunkował się do podniesionych przez autorkę apelacji uchybień, o czym przekonuje treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku, a mianowicie akapit drugi i trzeci (do słów: „[j]eśli chodzi o zarzut naruszenia art. 410 kpk (...)”) w sekcji 3.2. uzasadnienia formularzowego. Sama apelacja, jak trafnie wskazał sąd odwoławczy, tak w zakresie wskazanego zarzutu, jak i w zakresie pozostałych zarzutów (naruszenia art. 410 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych) miała charakter ogólnikowy i pobieżny. Obrońca nie wskazał bowiem na konkretne sprzeczność i różnice w zeznaniach świadków: Z. B. , Ł. R. , A. S. , R. W. , H. B. , A. G. , S. J. i M. C. . Nie wymienił on ich w treści apelacji bądź uczynił to jedynie w marginalnym stopniu. Nie zarzucił też i nie wskazał wprost, jaki wpływ na treść zaskarżonego wyroku miały one w stosunku do oskarżonego J. S. . Prawidłowa ocena zeznań świadków i pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego trafnie doprowadziła sąd odwoławczy do uznania części wyjaśnień oskarżonego J. S. za niewiarygodne. Argument, którym posłużyła się apelująca wskazujący na brak śladów osmologicznych i daktyloskopijnych na narzędziach, którymi posługiwał się oskarżony, bynajmniej nie wykluczał jego sprawstwa. Jak słusznie wskazał sąd odwoławczy nie w każdym przypadku ślady te mogą dać się zidentyfikować. Tym samym wobec nie tylko mało złożonego charakteru zarzutu naruszenia art. 7 k.p.k., ale — przede — wszystkim jego lakonicznego uzasadnienia (pisemne motywy apelacji liczą niespełna dwie strony niepaginowanego maszynopisu, z czego zarzut z pkt. 1 *tiret* trzecie zwyczajnego środka zaskarżenia został umotywowany w ledwie jednym akapicie złożonym z dwóch zdań, nie wskazujących zresztą dlaczego dokonana przez sąd pierwszej instancji ocena dowodów ma charakter dowolny, por. s. 3 niepaginowanego uzasadnienia apelacji) nie sposób zgodzić się z autorką kasacji, że kontrola apelacyjna nie miała charakteru prawidłowego (była ona przecież zdeterminowana „jakością” i konstrukcją podniesionego w zwyczajnym środku zaskarżenia zarzutu). Zaprezentowane przez sąd *ad quem* wywody nie tylko odpowiadają wymogowi

ustawowemu (art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k.), ale — przede wszystkim wskazują, dlaczego sąd pierwszej instancji przyjął sprawstwo J. S. Wyartykułowana w pkt. 1 i 2 *petitum* kasacji teza naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. przez cyt. „nie odniesienie się” czy „ogólnikowe i oderwane od okoliczności sprawy odniesienie się” do podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego J. S. zarzutów obraży art. 7 k.p.k. w odniesieniu do wyjaśnień oskarżonego J. S. czy zeznań wymienionych w zarzucie świadków, w istocie pomija brzmienie przepisów, których naruszenie zarzuca autorka kasacji. Zarzut apelacyjny obraży art. 7 k.p.k. sformułowany przez autorkę apelacji determinował zakres obowiązków sądu odwoławczego związanych z kontrolą zaskarżonego orzeczenia zarówno w płaszczyźnie „obowiązku rozważenia wszystkich wniosków i z a r z u t ó w w s k a z a n y c h w ś r o d k u o d w o ł a w c z y m” (art. 433 § 2 k.p.k.), jak i „podania, dlaczego z a r z u t y a p e l a c j i sąd uznał za zasadne albo niezasadne” (art. 457 § 3 k.p.k., *podkr. SN*). Z obowiązków tych sąd odwoławczy wywiązał się bez zastrzeżeń, co czyni ww. zarzuty kasacji oczywiście bezzasadnymi.

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia przepisu art. 440 k.p.k. (pkt. 3 *petitum* kasacji), to stawiając tezę, że sąd drugiej instancji nie uwzględnił „w toku kontroli instancyjnej rażącej niesprawiedliwości wyroku sądu pierwszej instancji wynikającej z naruszenia przez ten sąd obowiązków wynikających z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. polegającego na braku aktywności dowodowej z urzędu w odniesieniu do ustalenia przy pomocy biegłych lekarzy czy oskarżony J. S. był w stanie dopuścić się takich zachowań, jakie mu zarzucano i ostatecznie przypisano, będąc w dacie zdarzenia w takim stanie zdrowia fizycznego, w jakim się w tej dacie znajdował”, to należy stwierdzić, że także ten zarzut jest oczywiście bezzasadny. W uzasadnieniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia został on umotywowany tym, że skazany J. S. od dłuższego czasu cierpi na koksartrozę, czyli zwyrodnienie stawu biodrowego w zaawansowanym stadium (po zatrzymaniu w dniu 9 grudnia 2020 r. i osadzeniu w Areszcie Śledczym w K., już w 2021 r. został on zakwalifikowany do operacji endoprotezoplastyki stawu biodrowego, na którą oczekuje oraz przydzielono mu kule ortopedyczne, gdyż nie był w stanie poruszać się samodzielnie na własnych nogach i o własnych siłach; na początku

czerwca 2023 r. skazany został przetransportowany z Aresztu Śledczego w K. do Aresztu Śledczego w B., gdzie wkrótce ma przejść w/w operację). Choroba skazanego, jak podaje w uzasadnieniu zarzutu skarżąca, nie powstała nagle, jest przewlekła, ma charakter postępujący i objawia się, oprócz (widocznego) utykania na nogę, bólami stawu biodrowego promieniującymi do stawu kolanowego, sztywnością stawu biodrowego i ograniczeniem jego ruchomości, co skutkuje niemożnością chodzenia bez pomocy laski lub kul ortopedycznych i stale postępującym zmniejszeniem ogólnej sprawności. Skarżąca stawia pytanie cyt.: „czy w takim stanie zdrowia, jak również w stanie upojenia alkoholowego, w jakim J. S. znajdował się w dniu 29 listopada 2020 r., był on w stanie zadawać ciosy pięściami Z. B. oraz okładać taboretami i kopać J. T. , czyli dopuścić się tak bardzo dynamicznych zachowań, które zarzucono mu w akcie oskarżenia i ostatecznie przypisano w wyroku sądu pierwszej instancji utrzymanym w mocy przez zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego”, dalej argumentując, że „[u]stalenie tej okoliczności miało i ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii przypisania J.S. uczestnictwa w pobiciu obu pokrzywdzonych, lecz wymaga wiadomości specjalnych, a zatem zgodnie z art. 193 § 1 k.p.k. powinno się zasięgnąć opinii biegłych lekarzy - specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii”. Skarżąca zarazem przyznaje, że „[w]prawdzie w trakcie postępowania przed sądem pierwszej instancji nikt nie zgłosił takiego wniosku, lecz w tej sytuacji inicjatywę dowodową w tym zakresie powinien wykazać z urzędu Sąd Rejonowy” bowiem „[j]eśli biegli w opinii stwierdziliby niemożliwość powzięcia przez J. S. zachowań polegających na biciu pięściami, okładaniu taboretami i kopaniu pokrzywdzonych z uwagi na jego stan zdrowia w połączeniu ze stanem upojenia alkoholowego w dniu zdarzenia, to powinien on zostać uniewinniony”. W przedstawionych okolicznościach za niezrozumiałe uznać należy twierdzenia skarżącej jakoby brak aktywności sądu pierwszej instancji w omawianym zakresie stanowił naruszenie przez ten sąd obowiązków wynikających z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. skutkujące rażąco niesprawiedliwością wyroku, której Sąd Okręgowy, mimo obowiązku wynikającego z art. 440 k.p.k., nie uwzględnił w toku kontroli instancyjnej, w konsekwencji czego ta rażąca niesprawiedliwość została

przeniesiona do zaskarżonego wyroku wydanego w następstwie tej wadliwej kontroli.

Po pierwsze i najważniejsze, zarówno skazany, jak i jego obrońca już od momentu zatrzymania – jak wskazuje skarżąca w argumentacji zarzutu kasacyjnego – wiedzieli o stanie zdrowia skazanego, a jednak przez cały czas toczącego się procesu nie zgłosili owej okoliczności oraz wniosku o powołanie biegłych lekarzy - specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii mających za zadanie odpowiedzieć na formułowane w uzasadnieniu zarzutu pytanie. W tej sytuacji, „przerzucanie” na sąd odwoławczy aktywności procesowej we wskazanym zakresie „[s]koro Sąd Rejonowy (choć, *przyp. SN*) powinien zasięgnąć opinii biegłych lekarzy - specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii na okoliczność czy stan zdrowia i stan upojenia alkoholowego J. S. w dniu 29 listopada 2020 r. pozwoliłyby mu na zadawanie ciosów pięściami Z. B. oraz okładanie taboretą i kopanie J. T., a tego nie uczynił, to uchybienie to należało naprawić w postępowaniu odwoławczym”, uznać należy za daleko idące nadużycie. Podobnie jak dalsze twierdzenia skarżącej, iż „[s]ąd odwoławczy powinien następnie ponownie przeanalizować zebrany materiał dowodowy dotyczący J. S. z uwzględnieniem jego wyjaśnień, w których konsekwentnie nie przyznawał się do pobicia kogokolwiek [...], jak również wyjaśnień współoskarżonych: M. M. i J. S. , którzy jako sprawców pobicia Z. B. i J. T. wskazywali R., D. i „B.”, a także zeznań świadków R. W., H. B. , A. G. , S. J. i M. C. , którzy relacjonując to, co usłyszeli od pokrzywdzonych, ani razu nie wskazali na J. S. jako na sprawcę pobicia tych pokrzywdzonych”.

Podzielenie tezy postawionej przez autorkę kasacji byłoby możliwe wyłącznie wówczas, gdyby zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i w toku postępowania sądowego przed sądem pierwszej instancji w związku z ewentualnym zaistnieniem problemów zdrowotnych u J. S. we wskazanym zakresie doszłoby do powstania określonych uchybień w sferze dowodowej, następnie zaś uchybienia (bliżej jednak w kasacji niesprecyzowane) spowodowane nie zasięgnięciem sugerowanej opinii biegłych lekarzy - specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii w postępowaniu karnym także w postępowaniu przygotowawczym p r z e n i k n ę ł y b y do postępowania pierwszoinstancyjnego.

Na tym jednak nie koniec: konieczne byłoby wykazanie przez autorkę kasacji, że uchybienie (czy uchybienia), których źródłem było nie dopuszczenie ww. opinii w odniesieniu do oskarżonego J. S. wywarło tak dalece idący wpływ na treść orzeczenia sądu pierwszej instancji, że jego utrzymanie w mocy przez sąd odwoławczy byłoby — *verba legis* — „rażąco niesprawiedliwe”, co wymagałoby uchylenia zaskarżonego orzeczenia niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów i zmiany tego orzeczenia na korzyść oskarżonego (art. 440 k.p.k.). Tymczasem autorka nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie wskazuje na to, na czym konkretnie miałyby polegać rzekome deficyty w zakresie postępowania dowodowego. Choć o rzekomych problemach zdrowotnych skazanego wie zarówno on, jak i ona od momentu jego zatrzymania, nie przedłożyła w toku postępowania karnego żadnej dokumentacji medycznej skazanego potwierdzającej jego stan zdrowia. Kasacja w istocie ogranicza się w tym zakresie do postawienia dość głośłownej tezy, że cyt.: „[j]eśli biegli w opinii stwierdziliby niemożliwość powzięcia przez J. S. zachowań polegających na biciu pięściami, okładaniu taboretami i kopaniu pokrzywdzonych z uwagi na jego stan zdrowia w połączeniu ze stanem upojenia alkoholowego w dniu zdarzenia, to powinien on zostać uniewinniony”. Nie wskazuje jednak autorka kasacji (art. 526 § 1 k.p.k.), dlaczego pomimo możliwości wystąpienia z wnioskiem o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy - specjalistów z zakresu ortopedii i traumatologii na okoliczność czy stan zdrowia i stan upojenia alkoholowego J. S. w dniu 29 listopada 2020 r. pozwoliłyby mu na zadawanie ciosów pięściami Z. B. oraz okładanie taboretami i kopanie J. T. , nie uczyniła tego, oczekując w tym zakresie wyłącznie inicjatywy sądów (z urzędu). Dalej twierdzi autorka kasacji, że cyt.: „[s]ąd odwoławczy powinien następnie ponownie przeanalizować zebrany materiał dowodowy dotyczący J. S. z uwzględnieniem jego wyjaśnień, w których konsekwentnie nie przyznawał się do pobicia kogokolwiek [...], jak również wyjaśnień współoskarżonych: M. M. i J. S. [...], a także zeznań świadków (...)”. Ponownie należy jednak podkreślić, że obrońca nie rozwija postawionej przez siebie tezy. Nie wskazuje więc na to jak (częściowe) wyjaśnienia J. S. zestawić z tymi zeznaniami wskazanych świadków, z których zeznań wynika jednak współsprawstwo J. S. i w jaki sposób te rzekome uchybienia w postępowaniu dowodowym miałyby przeniknąć z postępowania



przygotowawczego do postępowania pierwszoinstancyjnego lub ujawnić się w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji oraz doprowadzić w efekcie do wydania wyroku, którego utrzymanie w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, wymagając od sądu *ad quem* postąpienia w myśl dyspozycji przepisu art. 440 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego J. S. jako oczywiście bezzasadną, o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzekając w oparciu o treść przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k., mając na uwadze trudną sytuację materialną skazanego. W oparciu zaś o § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 763) zasądzono na rzecz obrońcy z urzędu adwokata R. K. wynagrodzenie za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego J. S.

[J.J.]

[ms]